

C A P U T I I.

De modis acquirendi Jus Patronatus quo ad proprietatem.

TRes sunt modi, quibus de Jure antiquo communi Jus Patronatus etiam quò ad proprietatem secundum glossam & alios acquiritur scilicet fundatio sive assignatio fundi pro Ecclesiâ aedificandâ, constructio, dotatio, quos modos glossa comprehendit vers. seq.

Patronum faciunt Dos, aedificatio, fundus.

Verum cum juxta Trident. *Sess.* 14. *Cap.* 12. Copulativè requiratur, ut fundaverit & construxerit, aut erectam dotaverit, & ibidem in fine, uti & *Sess.* 25. *Cap.* 9. non nisi duos modos, nempe foundationem vel dotationem agnoscat; hinc de Jure Trident. Non nisi duos modos, quibus Jusp. acquiratur, dari, defendi posse existimo.

Quod si nunc unus solus Ecclesiam fundet & dotet, hic solus patronus in solidum erit, si unus fundet, alter dotet, ambo erunt Patroni in solidum, quia Jus est indivisibile, si deniquè duo concurrant ad foundationem, unus assignando locum, alter aedificando ibi Ecclesiam, ambo erunt quidem patroni in solidum, licet inaequaliter contulerint, cum stante Jurisp. individuitate ille, qui plus erogat, sibi praejudicare, & consensum dare dicatur, ut sibi aequalis

focius fiat, qui minus erogat *CARD. DE LUCA Loco cit. N. 15.* ast habebunt tamen juxta *Trid.* tantum unum suffragium cum dotante, cum juxta illud fundans & construens pro uno reputentur.

Ad hoc autem ut acquiratur *Jusp.* requiritur, ut fundatio vel dotatio spontè & voluntariè fiat: nam si *V. G.* haeres à testatore gravatus ad fundandam & dotandam Ecclesiam, mentem fundatoris spontè non impleat, sed demum per judicem compulsus faciat, *Jusp.* ab ipso non acquiritur *BARB. N. 3. citans LAMB. p. 1. Q. 4. a. 7. & plures rotac. Decisio- nes,* nemo enim debet consequi commodum ex eo, quod invitus facit *L. nam quod S. qui compulsus L. si patronis ff. ad treb.*

Interim dicta in casu, ubi quis spontè aedificavit & tantum ad dotationem judicialiter compulsus fuit, limitanda esse censeo, cum negari nequeat talem verè liberalem erga Ecclesiam spontè in uno puta fundatione, ex qua titulus sufficiens pro *jurep.* resultat, existitisse.

Ulterius requiritur, ut fundatio vel dotatio conveniens sit, ad illum usum, pro quo destinatum est opus, undè si quis tugurium quoddam aedificasset, aut pro dote exiguam villam dedisset, non acquireret *jusp.* Cum *Trident.* tantum illi concedat jus, qui Ecclesiam vel Capellam aedificavit, aut illam competenter, id est quantum opus est pro luminibus & aliis necessariis ad servitium divinum debito modo celebrandum, dotavit, cum qui insufficienter dotat, dotasse non censeatur *CAST. p. 2. N. 5. GARZ. N. 53. qui etiam N. 52. tradit pendere ab arbitrio Episcopi, an dos sufficiens sit nec ne? & N. 60. poitulat, ut illud, quod ut sufficiens datur Ecclesiae, detur pro do-*

dote, cum simpliciter donans, benefactor quidem Ecclesiae dici possit, non dotator, cui solum jura tribuunt patronatum.

Deniquè requiritur, ut donatio fiat Ecclesiae nondum sufficienter dotatae, nam qui auget tantum dotem de se sufficientem, non dotat simpliciter BARB. C. 12. N. 56. citans plures rotae decisiones.

Dixi *sufficienter*, nam qui auget dotem de se insufficientem, patronatum acquirit (ut interminis docet TRID. Sess. 14. C. 12. paria enim sunt in jure non habere dotem & habere insufficientem LOTTER N. 32.) at tantum de jure singulari sive privilegio papali (de quo etiam Trident. Loqui monet GARZ. N. 123.) siquidem ex augmento dotis quantumcunque illud etiam sit, nunquam Jusp. de Jure Communi, excepto solo casu, ubi prior dos adeò imminuta, ut vix aliquid superesset, acquiritur, ut ait LOTTER N. 43 & innuit rota decis. 457. p. 1. N. 14. dum ait: tunc demum dici dotationem aequivalere jurip., quando in totum Ecclesia dotatur, non quando dos solum augetur.

Q 1. An igitur papa possit ob augmentum dotis Jusp. alicui concedere? Rf. aff. si enim ipse est ordinarius ordinariorum & Episcopus Episcoporum, sicut ipsum jam anno 142 appellatum fuisse Testatur Baronius, si ipse de jure habet potestatem conferendi omnia beneficia per totum mundum, & ab ipso orta est divisio & collatio omnium beneficiorum Cap. 2. de praeb. C. si Papa de priv. in 6. CLEMENT. si lite pendente, si ipse vocatis Episcopis in partem sollicitudinis non aliter potestatem conferendi ipsis concessit, quam ut penes se major & superior potestas remaneret Loc. cit. & 6. dudum 14. sp. nos igitur

de praeb. in 6. Paris de resig. benef. L. 1. Is. 10.
 GONZ. ad regulam Canc. 8. §. 1. & hanc potestatem nunquam ipsum a se abdicasse testentur regulae Canc. & in sequelam harum factae collationes, quid prohibet, quò minus ipse potestate reservatà uti, & beneficium quod ex gratià Episcopus conferre consuevit, illius collationi eximere, & Jurip. subjicere possit, etiam sinè omni causa, cum omne privilegium & gratiam subditis gratuitò concessum à Principe ad libitum revocari posse testetur GLOSS. *in reg. 16. f. in 6. in ver mansurum*, quantò magis ergò cum causa Ecclesiis adeò favorabili, qualis est augmentum dotis.

Q. 2. An ergo etiam Episcopus ob augmentum dotis Jusp. concedere possit? Rf. neg ob declarationem S. Congregat. Conc. Trid. de 2. apr. 1573. quae sic sonat: *Juspatronatus exprivilegio Episcopi concessum, in cujus pacifica possessione existiterint praetensi Patroni per annos 140 non prodest, cum enim constet de titulo ex privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem.*

Q. 3. An praescriptione immemoriali acquiri possit jusp.? Rs. Jusp. solo praescriptionis titulo nec in Ecclesià liberà nec alia, quam constat aliquando fuisse patronatam, acquiri potest à Laico, ratio est, quia Jusp. est quid spirituale aut saltem spirituali annexum C. 16. *de jurep.* quae autem talia sunt à laico absque titulo seu concessione Ecclesiae possideri nequeunt C. 7. *de praes.* consequenter nec praescribi, cum sinè possessione praescriptio non currat per *reg. jur. tertiam in 6.*

Quia tamen ex tanti temporis lapsu titulus habitans laicum ad possidendum, & quidem foundationis vel

vel dotationis ubi Ecclesiam esse patronatam, vel ubi de statu libertatis ab initio constat, privilegii praesumitur, *C. super quibusdam de V. S. L. hoc jure ff. de aquâ quot.* hinc vi hujus tituli praesumpti Jusp. à Laico acquiri posse immemoriali praescriptione censeo, imò quò ad Ecclesiam, quam constat patronatui subiectam ex solâ possessione 40 annorum sufficientem titulum, qui laicum habilitare possit, erui existimo, cum tunc non contra Ecclesiam praescribatur, ac proindè non militet contra praescribentem praesumptio Juris adeò vehemens, sicut in liberâ.

Sed quid dicendum erit de casu, ubi non obstante, quod Cajo ejusque solis consanguineis competere Jusp. ex ipso Documento foundationis probetur, titius non consanguineus Caji Jusp. sibi titulo praescriptionis competere praetendat, an inquam talis praescriptio, si minor sit centenariâ, attendi debeat? *Rs.* cum hic non tam contra Cajum, quam contra ipsam Ecclesiam praescriptio obmoveatur, cum illa respectu Titii eo usque dum de privilegio Papali constet omnino libera censenda sit, attento quod solum vi foundationis Jusp. ad Cajum pertineat, hinc dico praescriptionem centenaria minorem, cum illa ad privilegium Pontificis contra Ecclesiam liberam non concludat, praesertim dum illud cedit in praejuditium veri patroni, non attendendam esse.

Q. 3. An de jure novo Trid. per praescriptionem immemoriali minorem acquiri possit? *Rs.* neg. quia illud requirit absolutè & quidem cum derogatione omnium aliorum Patronatuum, ut patronatus sit ex fundatione vel dotatione, aut tali praescriptione, quae hominum memoriam excedat, quod *Congreg. Card. de immemoriali* censendum esse, & quidem sine ullâ

distinctione: an Ecclesia patronata sit nec ne, declaravit, adjungendo, quod decretum Concilii procedat tam in possessorio, quam petitorio.

Q. 5. An etiam per reparationem Ecclesiae acquiratur Jusp.? Rs. affirm. Si ita collapsa fuerit, ut restaurata novâ consecratione indigeat, & consensus Episcopi, qui ad omnem acquisitionem Jurisp. necessarius est *C. 25. de Jurep.* accedat, quia tunc ut ait *Gl. ad C. 3. b. t.* perinde est, acsi ab initio Ecclesiam aedificasset, cum prior Ecclesia esse desinat; ex quo sequitur, quod prior Patronus Jusp. amittat, cum deficiat Ecclesia, in quâ fundamentum illius Juris radicatum erat, nec illud recuperat, licet ex eadem materiâ nova Ecclesia aedificata sit, cum jus semel extinctum in re pereunte nunquam reviviscat *L. 98. ff. de sol. S. 8.* Si verò non sit penitus collapsa, sed tantum per partes reparatur, tum cum eadem censeatur esse Ecclesia, prior patronus manet, & ille qui reparat Ecclesiam, jusp. non acquirit, nec fundator, sed tantum benefactor dici debet *AZOR p. 2. L. 6. C. 19. Quaest. 10.*

Q. 6. An ex assignatione dotis Ecclesiae jam consecratae facta cum consensu Episcopi acquiratur Jusp.? Rs. aff. licet enim regulariter Ecclesiae sine dote aedificari nequeat *C. nemo D. 1. de Conf.* & si sine dote sit, consecrari non debeat, nisi dotetur *Gl. in C. cum sicut de Conf.* si tamen indotata existat, ille, qui dotem tribuit, jusp. acquirit, cum jus omnibus dotantibus indistinctim illud concedat, imo hoc ipsum favor Ecclesiae exigit, cum alias tales Ecclesiae, utcunque sine dote vix ullum commodum afferrent, certò indotatae semper manerent, & TRIDENT. etiam *Sess. 14. C. 12.* non obscure innuit, unde ait **CASTROP.**

STROP. P. 2. N. 7. dos subsecuta favore Ecclesiae retrotrahitur ad tempus constructionis & illam praecessisse reputatur, nec obstat, quod dicit GLOSSA in C. piae mentis Q. 7. quod Ecclesiae consecratae non possit imponi servitus, cum id, quod humani Juris esse desit, servitutem non recipiat L. caveri ff. comm. praed. id enim intelligi debet de servitute profana, de qua etiam dicta Lex loquitur, non de Ecclesiastica, quae de consensu patronorum cum maximo Ecclesiae bono imponitur, quamque etiam Pontifex ob augmentum dotis saepius imponit.

Q. 7. An ad acquirendum jusp. requiratur consensus Episcopi & specialis reservatio ex parte donantis vel fundantis? Rs. ad primum affirm. cum omnes canones & signanter C. 25. X. de jurep. illum tanquam conditionem sine qua non requirant. Rs. ad 2dum neg. eo quod de jure debetur C. 16. Q. 7. C. piae C. discernimus C. quicumque, unde & in C. 14. de testibus nil nisi probatio foundationis requiritur, & GLOSSA in C. 10. dist. 1. de Consec. ait jusp. debetur ipso jure, licet fundator non petat, aut in pactum deducat, interim tamen expedire, ut expressè reservetur, ait Le roy in prol. h. T. ut sic obviam eatur dubiis, quae saepius circa renunciationem oriuntur, licet enim nemo jus suum remisisse praesumatur, si tamen fundator statim post erectionem patiat beneficium ab Episcopo conferri, benè ad renunciationem concluditur LAMB. art. 4. N. 19. Lott. III. 7. N. 11. qui etiam n. 12. idem tradit de casu, si fundator infundatione protestatus fuerit se moveri V. G. intuitu retributionis aeternae, vel Elemosynae, eo quod tales causae videantur directè adversari animo acquirendi patronatum.

Q.